

**VADEMECUM
U
LINJI GWIDA
GHALL-KAPPILLANI**

GHAWDEX, 2021

INTRODUZZJONI

“Il-kappillan hu r-ragħaj tassew tal-parroċċa fdata lilu, u jhaddem il-kura pastorali ta’ dik il-komunità bl-awtorità tal-Isqof djoċesan, li miegħu hu msejjaħ li jaqsam fil-ministeru ta’ Kristu, biex iwettaq fil-komunità l-qadi tal-funzjoni tat-tagħlim, tat-tqaddis u tat-tmexxija, ukoll f’kollaborazzjoni ma’ saċerdoti oħra jew djakni u bis-sehem tal-Insara lajċi”.

Hekk jiddeskrivi l-hidma tal-kappillani l-Kodiċi tad-Drittu Kanoniku (1983).

Il-kappillan, b’shem ma’ Kristu Saċerdot, Mgħallem u Ragħaj, huwa msejjaħ biex, l-ewwel nett jgħin lill-Insara fil-laqgħa tagħhom mal-persuna ta’ Ġesù, permezz tat-tqaddis tal-Liturġija, permezz tal-esperjenza tas-smiġħ tal-Kelma u permezz tal-animazzjoni tal-karità. Dan kollu l-kappillan hu msejjaħ jagħmlu f’partecipazzjoni mal-Isqof u f’kollaborazzjoni shiħa mas-saċerdoti u l-lajċi tal-parroċċa.

Jalla dan il-ktejjeb sempliċi u inkomplut ikun jista’ jgħin lill-kappillani biex iwettqu s-sejħa tagħhom f’rabta ma’ Ġesù, f’partecipazzjoni mal-Isqof u f’komunjoni mal-poplu ta’ Alla.

Grazzi kbira tmur lil Mons. Tarċisju Camilleri u lill-Kummissjoni Kleru għall-ġabra ta’ dan il-materjal utli.

✠ **Anton Teuma**

Isqof ta’ Għawdex

28 ta’ Awwissu 2021

Tifkira ta’ Santu Wistin,

Isqof ta’ Ippona

VADEMECUM U LINJI GWIDA GĦALL-KAPPILLANI 2021

1. Il-Kappillan huwa dak li **jmexxi l-parroċċa fdata** lilu mill-Ordinarju biex jieħu ħsieb il-kura pastorali tal-merħla taħt it-tmexxija tal-Isqof u bil-kollaborazzjoni tas-sacerdoti u lajċi mill-parroċċa (ara CIC, 519).

IL-KURA PERSONALI

2. Hija haġa xierqa li wara l-ħatra u qabel ma jieħu f'idejh it-treġġja tal-parroċċa, il-Kappillan **jagħmel irtir** għal ftit jiem biex jitlob l-għajjnuna ta' Alla (SGS, 226b).
3. Il-Kappillan għandu **jirriserva ħinijiet għalih għat-talb u għall-istudju**, għax jekk jonqsu dawn ninxfu spiritwalment (*Ad Par.* 219 [1992]).
4. Biex il-Kappillan ma jhossux mgħobbi żżejjed, għandu jkollu **d-day off** tiegħu (mhux il-Hadd) u anki jieħu l-vanganzi li hemm bżonn, imma wkoll jagħraf jiddelega lill-kollaboraturi tiegħu (*Min. Kapp.*, 3 ta' Novembru 2010).
5. Il-Kappillan li jingħata r-responsabbiltà tal-kura tal-erwieħ għandu jzomm **kuntatt** u jaħdem f'kollaborazzjoni **mal-Isqof u mal-Vigarju Foranju** (ara SGS, 226).
6. Mhux biżżejjed li l-Kappillan ikollu għal qalbu l-parroċċa tiegħu u li jinteressa ruħu mid-Djoċesi li jkun fiha, iżda jeħtieġ li **jkollu orizzonti** iktar wiesgħa u jhalli ħarstu tinfirex **fuq il-Knisja Universali** (*Ad Par.* 220 [1992]).

7. Il-Kappillan għandu l-**obbligu li joqgħod fil-parroċċa** u qrib il-knisja. Iżda f'xi każijiet partikulari u għal kawża ġusta l-Isqof jista' jagħtih li joqgħod band'oħra, speċjalment fejn ikun hemm dar fejn jgħixu saċerdoti flimkien (ara CIC, 533§1; ara SGS, 232a).
8. Fid-Dar Parrokkjali mal-Kappillan jistgħu joqogħdu xi **familjari**, iżda bla ma jindaħlu fl-affarijiet tal-parroċċa (ara SGS, 232ċ).
9. L-**ispejjeż** li jkollu l-Kappillan f'rabta mas-servizz tiegħu bħala Kappillan (bħalma huwa, ngħidu aħna, il-mowbajl) għandhom jithallsu mill-parroċċa. Għall-Kappillan li joqgħod fil-kanonika, l-ispejjeż tad-dawl, l-ilma u t-telefon jithallsu mill-fond parrokkjali (*Min. Kapp.*, 6 ta' April 2013). Dawk li joqogħdu fil-komunità ta' saċerdoti bi ftehim flimkien jikkontribwixxu għall-ispejjeż ma' dawk li joħorgu mill-fond parrokkjali.
10. Il-Kappillan jista' jieħu xahar kull sena **bħala vaganza**. Jista' jkun xahar shiħ jew biċċa biċċa. Dawn il-ġranet tal-vaganza ma jinkludux il-ġranet li l-Kappillan juża għall-irtir personali annwali. Qabel ma jhalli l-parroċċa għal vaganza huwa għandu jinforma lill-Ordinarju tiegħu biż-żmien li fih se jkun barra mill-parroċċa u anki jgħidlu min se jkun minfloku fl-assenza tiegħu (ara CIC, 533§2; ara SGS, 232d; *Min. Kapp.*, 2 ta' Mejju 1984).
11. Fl-ewwel sentejn mill-ewwel ħatra tiegħu bħala Kappillan, hu għandu jzomm **kuntatt mal-Uffiċċju Kleru** flimkien mal-Vigarju Foranju almenu darba kull xahrejn, b'tali mod li jkun jista' jiddiskuti l-andament tal-parroċċa. Meta ma tkunx l-ewwel ħatra, il-Kappillan li jiġi assenjat parroċċa ġdida għandu jzomm kuntatt darba kull xahrejn mal-Uffiċċju Kleru flimkien mal-Vigarju Foranju matul l-ewwel sena tal-ħidma tiegħu fil-parroċċa l-ġdida.

DMIRIJET ĠENERALI

12. Il-Kappillan għandu **jiltaqa' ta' spiss mal-Isqof** biex jittkellem miegħu dwar is-sitwazzjoni tal-parroċċa (SGS, 226ċ; *Min. Kapp.*, 14 ta' Mejju 1980).
13. Il-Kappillan għandu jżomm **relazzjoni tajba mas-saċerdoti** tal-parroċċa tiegħu u speċjalment mal-Vigarju/Vigarji Parrokkjali (ara SGS, 230a-b), u mal-Vigarju Foranju taż-Żona skont il-ħtiġijiet.
14. Huwa għandu wkoll iżur u jgħin kif jista' lis-**saċerdoti morda** tal-parroċċa tiegħu (ara SGS, 230ċ).
15. Huwa fid-dmir li jagħti l-appoġġ tiegħu lill-**għaqdiet Kattoliċi** tal-parroċċa, u jinvolvihom fil-pastorali tal-parroċċa (ara SGS, 231; *Ad Par.* 4 [1974], VIII).
16. Il-Kappillan għandu jagħti importanza liż-**żajjar fil-familji**, u tajjeb li jikseb hiliet dwar kif jistgħu jsiru aħjar u anki dwar l-għan li jkun irid jintlaħaq (*Min. Kapp.*, 4 ta' Marzu 2015).
17. Il-Kappillan huwa responsabbli għall-**pastorali skolastika** fl-iskola fit-territorju tiegħu (ara SGS, 229a-b). Huwa għandu jorganizza l-Eżercizzi tar-Randan għat-tfal u anki l-Ġurnata Ewkaristika fl-iskola.
18. Il-Kappillan, sa minn meta jieħu l-pussess tal-parroċċa, huwa obligat jagħmel il-**quddiesa pro popolo** kull nhar ta' Hadd u fil-festi tal-preċett. Jekk ma jkunx jista' jagħmilha dakinhar, jista' jagħmilha f'ġurnata oħra jew permezz ta' saċerdot iehor. Jekk għal xi żmien twil ma jkunx issodisfa dan l-obbilgu tal-quddies, irid jagħmilhom kollha fi granet oħra mingħajr ma jieħu ebda elemożina (ara CIC, 534§1).
19. Il-Kappillan għandu jkollu fl-Uffiċċju Parrokkjali l-**Istatus Animarum** u dan jiġi aġġornat skont iċ-ċirkustanzi (SGS, 227ċ).

20. Il-Kappillan, bħala responsabbli tal-parroċċa, għandu jara lil min jafda **ċ-ċwieviet tal-knisja** u jkollu lista tal-persuni li għandhom iċ-ċavetta tal-knisja (*Min. Kapp.*, 5 ta' Settembru 1984).
21. **Ir-Reġistri tal-Parroċċa** għandhom jiġu aġġornati ta' spiss u jinżammu fl-Arkivju Parrokkjali (*Min. Kapp.*, 9 ta' Ġunju 1969 u 27 ta' Novembru 1970).
22. Kull sena, wara li jsir it-Tberik tal-Familji, il-Kappillan għandu jibgħat **rapport** lill-Isqof dwar is-sitwazzjoni tal-parroċċa (*Min. Kapp.*, 4 ta' Lulju 2012).
23. **Fl-okkażjoni tat-Tberik tal-Familji** fi żmien l-Għid is-sagristan u l-abbati jidhlu biss fil-bidu u mbagħad joqogħdu barra biex il-familja tkun fil-libertà li titkellem mal-Kappillan (*Min. Kapp.*, 17 ta' April 2013).
24. Filwaqt li l-ewwel sentejn min-nomina jkun **sentejn ta' prova**, l-uffiċċju ta' Kappillan **idum għal ħames snin**, bil-possibbiltà li jerga' jiġgedded għal ħames snin oħra.
25. Meta Kappillan **jispiċċa mill-uffiċċju** tiegħu bħala Kappillan, m'għandux jibqa' jżomm rabtiet mal-parroċċa li jkun ħalla, għax dan jista' jkun ta' tfixkil għall-hidma tal-Kappillan li jkun preżenti (*Min. Kapp.*, 5 ta' Marzu 2014).

IL-MISSJONI PASTORALI

26. Il-missjoni **speċifika tal-Kappillan hija dik pastorali**. Għalhekk l-ewwel enerġija fiżika, emottiva u mentali għandha tiġi mhaddma favur it-tixrid tas-Saltna ta' Alla fost il-fidili tal-parroċċa. L-amministrazzjoni u l-ideazzjoni tal-proġetti għandhom ikunu primarjament immotivati minn u mmirati lejn din il-missjoni pastorali.
27. Il-**laqgħat tal-Presbiterji** għandhom isiru almenu darba kull tliet xhur. Għandhom ikunu infurmati l-Vigarju Ġenerali u l-Vigarju Foranju b'tali mod li jkun jistgħu jattendu. Il-

Vigarju Foranju, li huwa membru tal-Kunsill Presbiterali, għandu jagħti rapport ta' dak li jintqal fil-laqqgħat b'tali mod li s-sacerdoti kollha jkunu jafu x'inhu jiġri (*Ad Par.* 14 ta' Settembru 1972 u 5 ta' Novenbru 2008).

28. Il-Kappillan għandu jwaqqaf il-**Kunsill Parrokkjali** biex jgħinu fil-kura pastorali tal-parroċċa. Dan ikun immexxi minnu (ara CIC, 536§1; *Ad Par.* 4 [1974], II).
29. Huwa importanti għall-ħidma pastorali fil-parroċċa li jkun hemm **Kumitat tal-Katekezi** u **Kumitat tal-Liturġija** u kull wieheh minnhom ikun irrappreżentat fil-Kunsill Parrokkjali (*Ad Par.* 16 [1975]).
30. Il-Kappillan għandu jinvesti fil-katekezi, kemm tat-tfal, kemm taż-żgħażaġh, kemm tal-adulti. Hu għandu jsegwi lill-**katekisti** u lill-**animaturi** (katekisti li jhejju t-tfal għas-sagramenti tal-Ewwel Tqarbina u l-Konfirmazzjoni; animaturi li jhejju lill-għarajjes għaž-Żwieġ u lill-ġenituri għall-Magħmudija, kif ukoll jakkumpanjaw l-adolexxenti u ż-żgħażaġh; katekisti li jkunu jistgħu jsegwu gruppi ta' adulti) u jiltaqa' magħhom spiss mhux biss bħala formazzjoni iżda wkoll għal mument ta' talb kif ukoll għal mument ta' fraternità (*Min. Kapp.*, 10 ta' Settembru 2014).
31. Il-Grupp tad-**Djakonija fil-parroċċa** għandu jieħu ħsieb il-persuni li jkunu jeħtieġu xi għajjnuna u b'mod speċjali l-morda (*Ad Par.* 262 [1996]).
32. Il-Kappillan għandu jzomm agġornat l-**Istatus Animarum** skont il-programm diġitali addottat mill-Kurja.
33. Tajjeb li l-Kappillan ikollu xi tip ta' informazzjoni **dwar familji jew persuni li jkunu fi stat ta' faqar**, u jara kif jista' jkun ta' għajjnuna għalihom (*Ad Par.* 212 [1992]). Il-Kappillan għandu jkollu persuni li jgħinuh fit-twettiq tal-**programm parrokkjali tad-djakonija** (*Ad Par.* 351 [2003]).

34. Il-Kappillan għand jżomm f'moħħu wkoll dawk l-**Għawdxin li jmorru jistudjaw jew jaħdmu Malta** u jara kif jistgħu jiġu meġġuna pastoralment (*Ad Par.* 258 [1995]).
35. Il-hidma pastorali għandha tasal ukoll lil dawk il-**Maltin li jiġu Għawdex** għal xi żmien twil jew qasir u li jkunu joqogħdu fil-parroċċa (*Ad Par.* 258 [1995]).
36. Il-Kappillan għandu jagħti kas tar-**residenti barranin** li jkunu jgħixu fit-territorju tal-parroċċa; kemm minhabba li jistgħu jkunu ta' influwenza hażina fuq xi persuni u kemm jekk ikun hemm minnhom midhla ta' xi qasam u li allura jista' jiġi utilizzat is-servizz tagħhom. Jista' jkun ukoll li jkun hemm minnhom li jkunu jeħtieġu l-għajnuna tal-Knisja (ara *Ad Par.* 217 [1992]).
37. Il-Kappilan għandu jieħu hsieb il-**Gruppi tal-Vokazzjonijiet** u tal-**Abbatini** (*Ad Par.* 14).
38. Il-Kappillan għandu jara li l-**oġġetti** marbuta mal-**Liturgija** jkunu miżmuma nodfa u fi stat tajjeb, u anki li l-ostji tat-tabernaklu jiġu mibdula regolarment (ara *Ad Par.* 62 [1979]; 362 [2004]).
39. **Il-Bullettin tal-Hadd, ir-Radju tal-Komunità, il-Websajt**, il-mowbajl, u mezzi oħra ta' komunikazzjoni soċjali huma utli ħafna għall-hidma pastorali tal-parroċċa u biex jintlaħqu dawk li ma jkunux jistgħu joħorġu jew huma mbieġħda. Għalhekk għandhom jintużaw tajjeb biex iservu bħala mezz ta' formazzjoni Nisranija u ta' informazzjoni u anki bħala mezz ta' għaqda fi hdan il-komunità (*Ad Par.* 373 [2005]).
40. Il-Kappillan irid jara li jsir użu tajjeb miċ-**Ċentru Parrokkjali** biex ikun tabilhaqq strument effikaċi tal-hidma pastorali (*Ad Par.* 102 [1982]).
41. Jixraq li l-Kappillan juri dejjem **rispett u mġiba korretta mal-lajċi** parruċċani tiegħu u anki dawk li mhumiex. Akkost ta' kollox għandha tiġi evitata ċerta kondotta etikament

żbaljata bħalma huma għajet, rabja, kliem offensiv, inkejja u dak kollu li hemm fih xi nuqqas ta' karità. Jagħmlu ħafna ħsara wkoll fir-relazzjonijiet bejn il-Kappillan u l-parruċċani tiegħu ċerti ingustizzji bħalma huma kritika barra minn postha (*Ad Par.* 344 [2003]).

42. Il-Kappillan għandu jagħti **informazzjoni lill-awtoritajiet kompetenti dwar is-seminaristi li jkunu jwettqu l-ministeru tagħhom fil-parroċċa tiegħu**, speċjalment dawk tal-parroċċa tiegħu, anki fil-perjodu tal-vaganzi. Fi tmien il-vaganzi l-Kappillan mitlub jibgħat relazzjoni sinċiera, fidila u kunfidenzjali lill-Isoqf jew lir-Rettur tas-Seminarju dwar l-imġiba tas-seminarista barra mis-Seminarju (*Ad Par.* 243 [1994]).
43. Il-Kappillan għandu joqgħod attent biex fil-komunità tiegħu ma jinholqux **rivalitajiet** u iktar u iktar biex ma jkunx hu li jqajjem il-**parrokkjaliżmu** (*Ad Par.*).

IĊ-ĊELEBRAZZJONI TAS-SAGRAMENTI

44. Il-Kappillan irid jiżgura li fil-parroċċa tiegħu ssir thejjija xierqa għal kull sacrament li jiġi amministrat. Biex it-**thejjija tas-sagramenti** tkun tista' ssir f'parroċċa differenti minn dik tal-oriġni, għandha tiġi mitluba n-*nulla osta* tal-Kappillan tal-parroċċa tal-oriġni.
45. Il-Kappillan għandu jara li dawk li jitolbu biex jirċievu s-sagramenti **jibdew jew ikunu f'mixja ta' fidi**. Għandhom isiru almenu **tliet laqgħat mal-ġenituri li jitolbu s-sagrament tal-Magħmudija** għal uliedhom. Għandhom isiru **sentejn ta' thejjija għas-sagramenti tal-Qrar u l-Ewkaristija, għas-sagrament tal-Konfirmazzjoni u għas-sagrament taż-Żwieġ**. Għall-ġid ta' dawk li ser jirċievu s-sagrament, il-Kappillan għandu jesigi li din it-thejjija ssir.
46. F'xi hin jew iehor ta' din it-thejjija għas-sagramenti l-Kappillan irid jagħmel mod li **jkun preżenti**.

47. Il-Kappillan għandu jagħmel li jista' biex is-**sagramenti** jiġu ċċelebrati waqt il-quddiesa **fil-komunità parrokkjali** u jevita kemm jista' jkun li ssir quddiesa "privata" għall-familja li tkun ser tiċċelebra s-sagrament.
48. Il-Kappillan għandu jagħmel li jista' biex is-sagramenti jiġu ċċelebrati b'mod dinjituż, kemm fl-organizzazzjoni taċċelebrazzjoni u kemm fil-partecipazzjoni attiva tal-poplu ta' Alla. Dan irid jidher kemm fl-interazzjoni tal-assemblea waqt iċċelebrazzjoni u kemm fl-ilbies dekoruż u li jixraq lid-dar ta' Alla. Dan jirreferi l-aktar għaċċelebrazzjoni tas-sagrament taż-Żwieġ.
49. Bħala regola, biex il-Kappillan jammetti għall-**Magħmudija** tarbija li l-ġenituri tagħha joqogħdu f'parroċċa oħra, jeħtieġ li jkollu **l-kunsens tal-Kappillan** tal-ġenituri rispettivi (*Ad Par.* 359 [2004]).
50. Il-Kappillan għandu jaġġorna u jieħu hsieb sewwa r-**Reġistri tal-Magħmudija, taż-Żwieġijiet u tal-Imwiet** u anki tal-**Konfirmazzjoni** (ara CIC, 535§1), u jiġu aġġornati d-**Duplikati** tal-Kurja (CIC, 470§3; *Ad Par.* 44 [1978]).
51. Huwa għandu **jinnota d-dettalji tal-Konfirmazzjoni** fil-margini tar-Registru tal-Magħmudija (ara CIC, 535§2).
52. Meta l-Kappillan jagħti d-**delega** għaž-Żwieġ, din għandha tingħata **bil-miktub** biex ma jkunx hemm lok għal dubji (ara *Min. Kapp.*, 3 ta' Awwissu 2011).
53. Il-Kappillan għandu jibgħat in-**Notifika taż-Żwieġ** lill-Kappillani minn fejn ikunu ġejjin l-għarajjes u jingħata **tagħrif** lill-Kappillan fejn **ser** ikunu **joqogħdu l-għarajjes** meta jiżżewġu (*Min. Kapp.*, 3 ta' Awwissu 2011).
54. M'għandhiex tingħata informazzjoni mill-Uffiċċji Parrokkjali lill-**organizzaturi tat-tiġijiet** dwar l-għarajjes li jkunu se jiżżewġu (*Min. Kapp.*, 5 ta' Novembru 2014).

55. L-offerta li tiġi mogħtija għaž-Żwieġ tkun l-istess għall-parroċċi kollha u tkun ta' €150, sakemm ma jkunx hemm direttivi oħra. Id-Delega għaž-Żwieġ fil-parroċċa tingħata mill-Kappillan tal-istess parroċċa u għal knejjes oħra tingħata mill-Kurja (*Min. Kapp.*, 4 ta' Ġunju 2014).

L-AMMINISTRAZZJONI TAL-BENI MOBBLI U IMMOBBLI

56. Il-Kappillan huwa fid-dmir li jara li l-knisja tkun dejjem fi stat tajjeb u li ssir kontinwament il-**manutenzjoni neċessarja**. Dan jgħodd ukoll għal-lokalitajiet li huma tal-parroċċa (ara SGS, 233; *Min. Kapp.*, 7 ta' Lulju 1988).
57. Il-Kappillan għandu jara li l-**beni tal-parroċċa** jkunu amministrati sewwa u skont il-Liġi Kanonika u skont id-direttivi tad-DFC, u jinżammu l-irċevuti tad-dhul u tal-ħruġ (*Ad Par.* 4 [1974]; SGS, 246a-b).
58. Fil-parroċċa għandu jkun hemm il-**Kunsill Ekonomiku** biex jgħin fl-amministrazzjoni (SGS, 249h).
59. Meta jkun hemm il-ħsieb li **tinxtara jew tinbiegħ xi proprjetà**, il-Kappillan għandu jikkonsulta l-ewwel mal-Presbiterju Parrokkjali, imbagħad isir rikors lill-Isqof biex id-deċiżjoni tiġi diskussa mill-Amministrazzjoni tal-Kurja.
60. Meta għal kwalunkwe raġuni **tinxtara jew tinbiegħ xi proprjetà** immobbli, għandhom jiġu mharsin ukoll il-liġijiet ċivili (SGS, 249e) u jiġu segwiti d-direttivi dwar il-bini u l-proprjetà tal-Knisja (*Min. Kapp.*, 18 ta' Awwissu 1967 u 26 ta' Ġunju 1983).
61. Meta **amministratur ġdid** jieħu f'idejh l-amministrazzjoni tal-beni ekkleżjastiċi, għandu jikkontrolla l-inventarju msemmi fil-Kan. 1283§2, n. 3, jekk ikun sar xi tibdil fl-amministrazzjoni ta' qablu (ara SGS, 249b).
62. Il-Kappillan għandu jibgħat ir-**rapport finanzjarju** ta' kull sena lill-Isqof (*Min. Kapp.*, 26 ta' Settembru 1967).

63. Il-Kappillan għandu **jamministra** b'mod responsabbli l-**fondi tal-parroċċa** u jara wkoll li jkun hemm **fond għall-karità** billi jista' jkun hemm sinjali ta' faqar f'xi familji (*Min. Kapp.*, 1 ta' Diċembru 2010).
64. Il-Kappillan mar-rendikont finanzjarju ta' kull sena għandu jipprezenta wkoll il-**baġit għall-parroċċa** għas-sena li tkun ġejja (*Min. Kapp.*, 11 ta' Marzu 1980).
65. Il-Kappillan irid ikollu l-**awtorizzazzjoni biex jidher fuq il-kuntratti**. Kull meta l-parroċċa tkun se tagħmel xi aljenazzjoni ta' beni jew drittijiet dejjem irid ikun hemm l-awtorizzazzjoni (*Min. Kapp.*, 3 ta' Novembru 2010).
66. Il-Kappillani għandu jiehdu hsieb l-**oġġetti antiki** u ma jbigħ xejn minnhom (*Min. Kapp.*, 5 ta' Awwissu 1981 u 1 ta' Awwissu 2007), u anqas isir bejgħ ta' deheb tal-knisja (*Min. Kapp.*, 7 ta' Novembru 1984).
67. Il-Parroċċa għandu jkollha **inventarju kemm tal-proprjetà immobbli u kemm tal-oġġetti sagri** u l-lista tagħhom tinzamm fl-Arkivju Parrokkjali (*Min. Kapp.*, 2 ta' Marzu 1983 u 4 ta' Mejju 1983).
68. Il-Parroċċa ma tistax tkun **NGO**, imma tista' tohloq struttura oħra li tkun tista' tapplika bħala NGO (*Min. Kapp.*, 25 ta' Marzu 2015).
69. Kull parroċċa għandu **jkollha Arkivju** li fih jinżammu l-kotba tagħha, l-ittri tal-Isqfijiet, korrispondenzi u dokumenti oħra ta' importanza. Dawn għandhom jiġu eżaminati mill-Isqof jew delegat tiegħu matul il-Viżta Pastoral i jew f'xi okkażjoni oħra. Il-Kappillan għandu jara li dawn ma jispiċċawx f'idejn barranin. Anki kotba antiki għandhom jiġu kkonservati f'dan l-arkivju (ara CIC, 535§4-5; *Ad Par.* 4 [1974]; *Min. Kapp.*, 6 ta' Diċembru 1978).

70. Kull parroċċa għandu jkollha l-**Uffiċċju Parrokkjali** u jkun hemm indikati l-ġranet u l-ħinijiet tal-ftuħ (ara *Min. Kapp.*, 20 ta' Ottubru 1972; *Ad Par.* 4 [1974], IV).
71. Fejn hemm **ċimiterju** li hu proprjetà **tal-Knisja** huwa dmir tal-Kappillan li jżommu fi stat tajjeb u li jiġu osservati l-liġijiet u r-regolamenti tas-sanità rigward id-dfin, it-trasport tal-katavri u l-kura tal-oqbra, eċċ. (*Ad Par.* 8 [1974]) u li **l-iskrizzjonijiet fuq l-oqbra** ma jkunux joffendu s-sentimenti religjużi (ara *Ad Par.* 104 [1983]).
72. Il-Kappillan għandu jieħu ħsieb l-installazzjoni tal-**kameras tas-sigurtà** fiċ-ċimiterji u postijiet oħra sagri (*Min. Kapp.*, 25 ta' Mejju 1974 u 1 ta' Diċembru 2010).
73. Il-Kappillan għandu jieħu ħsieb li meta jkun se jsir **ristrutturar f'xi knisja**, ikun hemm il-permessi minn qabel u kollox jiġi approvat mill-Kummissjoni Arti Sagra fi ħdan il-Kurja. Ma jistgħux isiru **opri fil-knejjes** jekk mhux bil-permessi meħtieġa minn qabel. Il-Kappillan għandu juri attenzjoni kbira dwar l-**infiq tal-flus** u jagħti **rendikont tal-opri godda** (*Min. Kapp.*, 6 ta' Ottubru 1982, 21 ta' Ġunju 1983, 7 ta' Lulju 1993, u 4 ta' Lulju 2012).
74. Meta l-Kappillan ikun se jagħmel **proġetti godda** li jiswew aktar minn **€3,000**, irid jagħmel rikors lill-Isqof u jkun jeħtieġ l-approvazzjoni tal-Kurja (*Min. Kapp.*, 1 ta' Diċembru 2010).
75. Id-**drittijiet tal-Istola** li jkolli l-Kappillan ikunu żejda mad-dhul tal-paga maħruġa mill-Kurja (*Min. Kapp.*, 6 ta' Marzu 2013).
76. Kemm l-**għotja tal-Għid u kemm il-ġabra ta' Hamis ix-Xirka** jgħaddu għall-Fondo Clero parrokkjali minn fejn imbagħad johroġ il-kontribut tal-parroċċa għall-Fondo Clero djoċesan (*Min. Kapp.*, 6 ta' Marzu 2013).

77. Il-mużika li hija **proprietà tal-parroċċa** għandha tingabar fil-parroċċa, u dawk l-oġġetti li huma **proprietà tal-parroċċa għandhom jibqgħu fil-parroċċa** u mhux jispiċċaw għand il-werrieta (*Min. Kapp.*, 2 ta' Lulju 2014).
78. Meta persuna tkun trid **thalli proprietà għall-Knisja** bil-kundizzjoni ta' skop speċifiku, wiehed irid joqgħod attent, għax jekk jispiċċa jew jinbidel l-iskop, il-Knisja ma jkollha ebda dritt fuqha (*Min. Kapp.*, 1 ta' Awwissu 2007).
79. Il-Kappillan għandu jevita li jkun **eżekutur testamentarju**, iżda jekk ikun hemm il-htieġa, irid jitlob il-permess tal-Isqof (*Min. Kapp.*, 7 ta' Settembru 1994).
80. Fl-uffiċċju tal-Kappillan għandu jkun hemm **timbru tal-parroċċa** li għandu jintuża f'kull dokument kanoniku jew ta' relevanza ġuridika (ara CIC, 535§3).
81. Il-Kappillan għandu jara li l-**kontribut** li l-parroċċa hija mitluba tagħmel lill-**Fondo Clero** tad-Djoċesi jingħata kull sena skont il-ftehim bejn il-parroċċa u l-Amministrazzjoni tal-Kurja.

IL-LEGATI

82. Waħda mill-affarijiet li l-Kappillan għandu jikkontrolla hija fejn jidhlu l-**legati u l-fondazzjonijiet**, u hija responsabbiltà tiegħu li jaċċerta ruħu li l-obbligazzjonijiet qegħdin isiru u sakemm huwa possibbli qiegħda titwettag ix-xewqa tal-fundaturi jew oblaturi (*Ad Par.* 96 [1982]; 140 [1986], 1).
83. Il-**fondazzjonijiet u l-legati** jridu jiġu **approvati mill-Kurja** u jkun hemm lista tagħhom fil-Kurja, għax jista' jiġri li meta jinbidel il-Kappillan ikun hemm xi legati u oħrajn li jintilfu (*Min. Kapp.*, 6 ta' Lulju 2011). Min jiġi biex jagħmel fondazzjonijiet ta' quddies, il-Kappillan jew min ikun fl-Uffiċċju għandu jgħidli li meta jgħaddu l-25 sena, nofs is-

somma tmur għall-parroċċa u n-nofs l-iehor kif jiddetermina min jagħmel il-fondazzjoni (*Min.Kap. 5 ta' Novembru 2008*).

SAFEGAURDING

84. Il-Kappillan irid jiżgura li min ikun qed jaħdem qrib tiegħu, fi żmien stipulat irid ikun għamel il-kors tas-**Safeguarding of Minors**.
85. F'kas li Kappillan ikun se jorganizza **attività ma' tfal u adolexxenti**, jeħtieġ li jsegwi d-direttivi tal-Kodiċi ta' Etika tad-Djoċesi.
86. Il-Kappillan għandu joqgħod attent lil min isejjaħ bħala katekista tat-tfal jew tal-adulti, jew bħala operatur pastorali maż-żgħażaġh jew kategoriji oħra, minhabba l-ligi dwar l-**abbużi sesswali** (*Min. Kapp., 3 ta' Novembru 2010*).
87. Il-Kappillan li jkun jaf b'xi **abbuż** għandu mill-ewwel jirreferi lill-Isqof. Jekk ikun abbuż fuq minuri, il-Kappillan obligat jirrapporta lill-Pulizija. Jekk xi hadd jirrapporta xi każ, il-Kappillan għandu mill-ewwel jgħid lill-persuna li giet tirrapporta biex tirrapporta lill-Pulizija (*Min. Kapp., 25 ta' Marzu 2015*).
88. Il-Kappillan ma għandux iżomm mistura informazzjoni dwar **abbużi ta' saċerdoti fuq il-minuri**. Hu fir-responsabbiltà tiegħu li jgħaddi din l-informazzjoni (*Min. Kapp., 4 ta' Ġunju 2014*).
89. Meta l-Kappillan jiġi mitlub biex jagħti **xhieda fil-Qorti** dwar materja li għandha x'taqsam mal-ministeru pastorali tiegħu, ma jista' jiżvela xejn minn dak li jkun gie fdat lilu taht is-sigriet tal-Qrar. Meta l-informazzjoni jkun jafha f'kuntast kunfidenzjali, il-Kappillan/saċerdot għandu jgħarraf lill-Qorti li dak li jaf, jafu mill-ministeru u għalhekk jitlob li jiġi eżentat milli jixhed. Normalment il-Qrati tagħna jaċċettaw din il-pożizzjoni; imma jekk il-Qorti ssib diffikultà, allura l-

Kappillan/saċerdot għandu jieħu parir legali qabel jixhed. Huwa fatt li wieħed jista' jitlob li jiġi meħlus mis-sigriet professjonali mingħand il-persuna li tkun fdatu bis-sigriet (*Min. Kap. 3 ta' Novembru 2010*).

IR-RELAZZJONI MAL-POLITIKA

90. **Persuni** li għandhom xi impenn fil-parroċċa jew ir-Radju tal-komunità u li **se jikkontestaw l-elezzjonijiet** lokali, għandhom iħallu r-responsabbiltà tagħhom fil-parroċċa. Ir-Radju komunitarju għandu jxandar biss quddies u programmi ta' ispirazzjoni reliġjuża (*Min. Kapp., 25 ta' Marzu 2015*).
91. M'għandhomx jintużaw **lokali tal-Knisja** għal **attivitajiet politiċi** (*Min. Kapp., 6 ta' Mejju 1981*).
92. **Attivitajiet li jsiru mill-Kunsilli Lokali** fil-knejjes iridu jkunu biss ċelebrazzjonijiet liturġiċi. Attivitajiet ċiviċi m'għandhomx isiru fil-knisja (*Min. Kapp., 6 ta' Marzu 2013*).

TAQSIRIET

SGS	= Synodus Gaudisiensis Secunda
Min. Kapp.	= Minuti tal-Laqqgħat tal-Kappillani
CIC	= Codex Iuris Canonici
Ad Par.	= Ad Parochos